

ΤΗΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

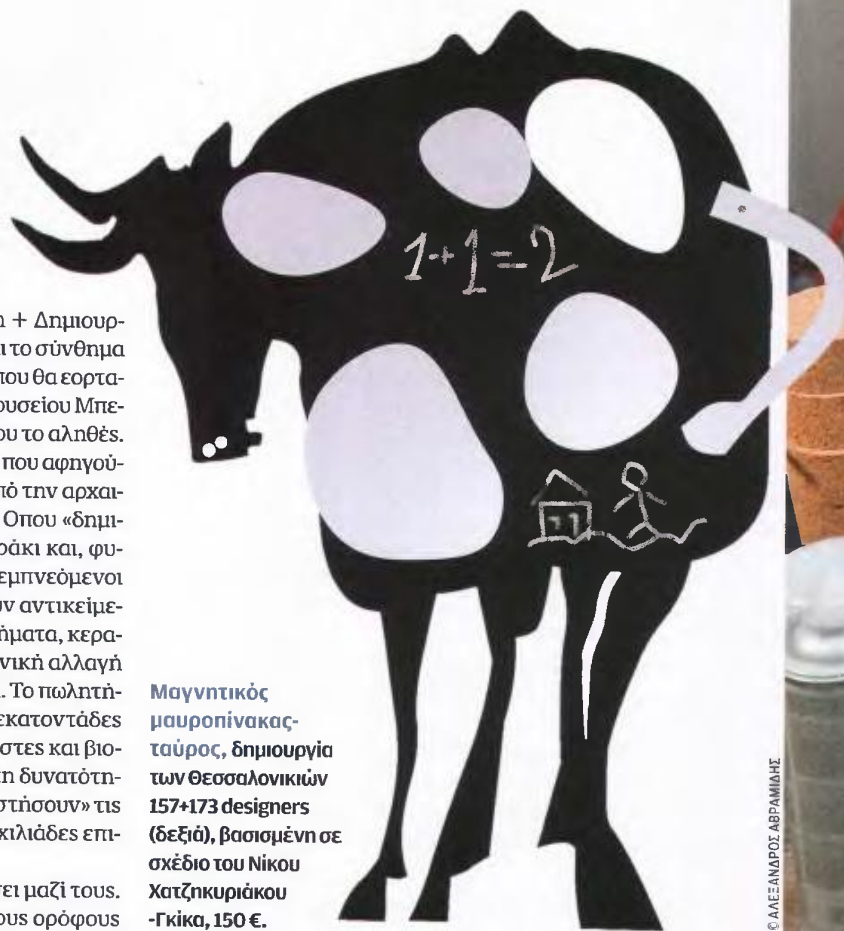
ΜΠΕΝΑΚΗ SHOPPING

Τα 35 χρόνια του πωλητηρίου του γιορτάζει το αθηναϊκό μουσείο, με ένα διήμερο αφιερωμένο στους τεχνίτες οι οποίοι με γνώση και μεράκι δημιουργούν τα ξεχωριστά αντικείμενα που κοσμούν τις προθήκες του.

M

ουσεία (Μνήμη + Δημιουργικότητα) = Κοινωνική Αλλαγή: αυτό είναι το σύνθημα της φετινής Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, που θα εορταστεί στις 18 Μαΐου, και οι άνθρωποι του Μουσείου Μπενάκη αποφάσισαν να αποδείξουν του λόγου το αληθές. Οπου «μνήμη», βάλτε περίπου 40.000 έργα που αφηγούνται την ιστορία του ελληνικού κόσμου από την αρχαιότητα ως τη Μικρασιατική καταστροφή. Οπου «δημιουργικότητα», βάλτε τη φαντασία, το μεράκι και, φυσικά, την τέχνη των ανθρώπων οι οποίοι, εμπνεόμενοι από τα πρωτότυπα εκθέματα, δημιουργούν αντικείμενα υψηλής αισθητικής: κοσμήματα, κεντήματα, κεραμικά, γλυπτά, εικόνες, υφάσματα. Η κοινωνική αλλαγή στην περίπτωση αυτή είναι αυταπόδεικτη. Το πωλητήριο του Μπενάκη έχει δώσει δουλειά σε εκατοντάδες εργαστήρια, τεχνίτες, καλλιτέχνες, γραφίστες και βιομηχανικούς σχεδιαστές. Και παράλληλα τη δυνατότητα να εκφραστούν δημιουργικά και να «συστήσουν» τις δημιουργίες τους σε ένα ευρύ κοινό: τους χιλιάδες επισκέπτες του μουσείου.

Έτσι, τα 35α γενέθλιά του θα τα γιορτάσει μαζί τους. Δέκα εργαστήρια θα στηθούν σε όλους τους ορόφους

**Μαγνητικός
μαυροπίνακας-
ταύρος, δημιουργία
των Θεσσαλονικιών
157+173 designers
(δεξιά), βασισμένη σε
σχέδιο του Νίκου
Χατζηκυριάκου
-Γκίκα, 150 €.**

Χρυσή караβέλα, με χρωματιστό σμάλτο και μαργαριτάρια, από το εργαστήριο του Σπύρου Κούκου και της κόρης του Κατερίνας, 1.100 €.
Το σχέδιο και ο διάκοσμος παραπέμπουν σε χρυσοκοϊκά έργα του αιγαιοπελαγίτικου χώρου. Είναι ιδιαίτερα απαιτητικό κομμάτι. «Για να φτιάξουμε πενήντα караβέλες, χρειαζόμαστε έναν ολόκληρο χρόνο», λένε οι ίδιοι.

του κεντρικού κτιρίου, της οδού Κουμπάρη, το προσεχές Σαββατοκύριακο. Εκεί, οι τεχνίτες θα έρθουν σε επαφή με τον κόσμο. Από τη Γιάννα Δογάνη, που θα μας εξηγήσει τα στάδια της κατασκευής ψηφιδωτών, και τον Ακη Γκούμα, που θα δείξει πώς φωτίζονται και το σφυρί δίνουν μορφή στο μέταλλο, μέχρι την ομάδα Μέντη, που θα μας μάθει πώς φτιάχνεται η φούντα του τσολιά. Μέσα από το «μαζί» πάντα προκύπτουν όμορφα πράγματα. Και το Μουσείο Μπενάκη το ξέρει καλά...

Η Ιστορία μέσα από τις χειροτεχνίες

Πάνε σχεδόν είκοσι χρόνια από τη μέρα που η Δέσποινα Γερούλάνου, σε μια βόλτα της στο κέντρο της Αθήνας, είδε κάτι караβάκια από ασήμι και σμάλτο στη βιτρίνα ενός κοσμηματοπωλείου. Εντυπωσιασμένη, πέρασε το κατώφλι του και ρώτησε ποιος τα φτιάχνει. Έτσι γνωρίστηκε με τον Σπύρο Κούκο, αργυροκόμο με βαθιά γνώση και πολυετή πείρα. Εδώσαν τα χέρια και σύντομα οι πρώτες δημιουργίες του κοσμούσαν τις προθήκες του πωλητηρίου του Μουσείου Μπενάκη, του οποίου η ίδια είναι υπεύθυνη από το 1994. Τα κοσμήματα διά χειρός του Γιαννιώτη τεχνίτη αλλά και της κόρης του Κατερίνας συγκατα-

λέγονται στα ευπώλητα αντικείμενα του μουσείου - με κορυφαία τη χρυσή караβέλα, διακοσμημένη με χρωματιστό σμάλτο και μαργαριτάρια.

«Η σχέση με το Μπενάκη μάς έδωσε την ευκαιρία να αναπτύξουμε την τέχνη μας, να ασχοληθούμε με μεθόδους ιδιαίτερα πολύπλοκες και απαιτητικές, τις οποίες υπό άλλες συνθήκες δεν θα τολμούσαμε καν να σκεφτούμε», λέει η Κατερίνα Κούκου. «Εφαρμόζουμε, για παράδειγμα, τη χρήση του νιέλου, ενός κράματος υλικών που χρησιμοποιούνταν για τη διακόσμηση κοσμημάτων κυρίως στην Ανατολή.

Είναι μία από τις τεχνικές που, δυστυχώς, έχουν πια σχεδόν εκλείψει». Για τον πατέρα της, η συνεργασία με το μουσείο έχει προσφέρει και άλλες, ιδιαίτερα δυνατές, συγκινήσεις. «Όταν αρχίσαμε να φτιάχνουμε αντίγραφα, είχα τη σπάνια ευκαιρία να πιάσω αρχαία αντικείμενα στα χέρια μου, να τα περιεργαστώ. Θυμάμαι τη μέρα που μου έδωσαν να μελετήσω ένα χρυσό μενταγιόν με αναπαράσταση της Αφροδίτης. Ήταν τόσο λεπτό! Σαν τσιγαρόχαρτο. Η καρδιά μου κόντευε να σπάσει από την αγωνία μην του κάνω κάποια ζημιά. Όμως, αν δεν ψηλαφήσεις ένα κόσμημα, δεν καταλαβαίνεις

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ

«Το παλιό δίπλα στο καινούργιο, το ακριβό δίπλα στο προσιτό»

Πεντακόσιοι σχεδιαστές, 150 εργαστήρια από όλη την Ελλάδα (κεραμικά από την Αίγινα και τη Σκόπελο, εικόνες από την Πάτρα, κεντήματα από τη Θεσσαλονίκη, κοσμήματα από τα Γιάννενα) και περίπου 12.000 επισκέπτες το χρόνο: αυτά απαριθμεί η Δέσποινα Γερούλανου και δεν μπορώ να μη διακρίνω υπερηφάνεια στη φωνή της. Η δυναμική πορεία του πωλητηρίου του Μουσείου Μπενάκη είναι, σε μεγάλο βαθμό, καρπός και των δικών της προσπαθειών - από το 1994 που το ανέλαβε.

«Στα τέλη της δεκαετίας του '70, όταν άνοιξε, ήταν κάτι καινοφανές για τα ελληνικά δεδομένα. Ξεκίνησε χάρη στην πρωτοβουλία των Ρένας Ανδρεάδη, Αρτεμης Κορτέση, Φανής Λαμπαδαρίου, Αμαλίας Μεγαπάνου-Καραμανλή, Ευανθίας Πετρούτση και Ελένης Στρατήγη», λέει. «Το ευτύχημα ήταν ότι ιδρύθηκε ως ανεξάρτητη από το μουσείο επιχείρηση, με δικό του καταστατικό, διεύθυνση και λογιστήριο. Αυτή η αυτοτέλεια το γλίτωσε από γραφειοκρατικές περιπέτειες και δυσλειτουργίες - από τις συνήθειες "ασθένειες", δηλαδή, των κρατικών μουσείων. Οχι ότι δεν υπόκειται σε διαρκή έλεγχο. Απλώς, δεν χρειάζεται να περάσουμε από δέκα επιτροπές για να κάνουμε στιδήποτε».

Πρωταρχικός στόχος του πωλητηρίου είναι η οικονομική ενίσχυση του πολιτιστικού έργου του ίδιου του μουσείου. Και το έχει επιτύχει. Τα τρία πλέον καταστήματα (Κουμπάρη, Πειραιώς και Πινακοθήκης Χατζηκυριάκου-Γκίκα) καλύπτουν μεγάλο μέρος των εσόδων του Μπενάκη, συχνά μεγαλύτερο από την ετήσια κρατική επιχορήγηση. «Ομως, αυτό πρέπει να γίνεται με τρόπο πολιτιστικό». Γι' αυτό προσπαθεί να επιλέγει ό,τι καλύτερο, σε ένα ευρύ φάσμα δημιουργιών, που ξεκινούν από την αρχαία τέχνη και φτάνουν μέχρι το μοντέρνο ντιζάιν. «Το παλιό δίπλα στο καινούργιο, το ακριβό δίπλα στο προσιτό: αυτή είναι η φιλοσοφία μας. Το μουσείο πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις προσδοκίες κάθε επισκέπτη. Κανείς να μην αισθάνεται αποκλεισμένος». Οσο για την προγραμματισμένη γιορτή; Η κυρία Γερούλανου δεν κρύβει τον ενθουσιασμό της. «Ο τίτλος της εκδήλωσης τα λέει όλα: "Το Μουσείο... αλλιώς". Θα είναι ένα μεγάλο πανηγύρι. Μακάρι να βουλιάξουμε από κόσμο!»

πώς φτιάχτηκε. Για έναν τεχνίτη, αυτή η εμπειρία δεν συγκρίνεται με τίποτα...»

Σχεδόν δύο δεκαετίες συνεργασίας μετράει με το Μπενάκη και η Θεοδώρα Χωραφά. Η διακεκριμένη κεραμίστρια βρήκε στο αθηναϊκό μουσείο τη συμπάρσταση και το πρόσφορο έδαφος που χρειάζεται η τέχνη για να δώσει καρπούς. «Εδώ και χρόνια φτιάχνω, μεταξύ άλλων, ένα μπουλ με καφέ λουλούδι», μου λέει. «Το σχέδιό του βασίζεται σε βυζαντινά αγγεία του μουσείου. Κάποιος θα μπορούσε να πει ότι είναι βαρετό να κάνω συνεχώς το ίδιο πράγμα. Και όμως, είναι μια άσκηση η επανάληψη. Πάντα κάτι διορθώνω, πάντα καλύτερο γίνεται το αποτέλεσμα. Και ξέρετε; Πλέον, όταν το βλέπω στη βιτρίνα, νιώθω πως είναι πραγματικά δικό μου». Αισθάνεται υπερήφανη που συμμετέχει σ' αυτήν τη μεγάλη δημιουργική οικογένεια. «Αν το καλοσκεφτείτε, το Μπενάκη αφηγείται την ιστορία του τόπου μας μέσα από τις χειροτεχνίες των ανθρώπων, ανά τους αιώνες», τονίζει και υποσχεται ότι -έστω και εκτός προγράμματος- το Σάββατο θα

βρίσκεται εκεί, για να μας μυήσει στα μυστικά της κεραμικής, αλλά και για να μοιραστεί μαζί μας όσα έχει διδαχθεί από αυτήν. «Κάθε πάλινο αντικείμενο περνάει από δέκα διαφορετικές φάσεις μέχρι να φύγει από τα χέρια μου. Υπάρχουν κομμάτια που χρειάζονται μέχρι και τέσσερις ημέρες δουλειάς. Και όταν μπαίνουν στο φούρνο, όσες γνώσεις και εμπειρία κι αν έχεις, δεν ξέρεις αν ο πηλός θα ψηθεί όπως πρέπει ή θα σκάσει και θα καταστραφεί. Και αυτή η ανασφάλεια σε κάνει ταπεινό...»

Οι Θεσσαλονικείς αρχιτέκτονες Μπάμπης Παπανικολάου και Χριστίνα Τσιραγγέλου, του Studio 157+173, είναι από τους πιο καινούργιους της «παρέας». Πειραματίζονται συνεχώς με νέες φόρμες και υλικά και σε συνεργασία με βιοτεχνίες φτιάχνουν χρηστικά και διακοσμητικά αντικείμενα. Το τελικό μοντάρισμα, όμως, γίνεται πάντα από τους ίδιους. Έτσι, κάθε κομμάτι αντιμετωπίζεται ως χειροποίητο. Έστειλαν ένα βιογραφικό τους στο μουσείο πριν από δύο χρόνια. «Δεν περιμέναμε απάντηση», ομολογούν. Το τηλεφώ-

© ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΛΙΚΟΣ

Προτάσεις από 1,50 έως 13.000 €

**Πολύχρωμα
μολύβια,
από 1,50 €.**

**Ασημένια καρφίτσα
σε σχήμα
μαργαρίτας, με πέτρα
από αμέθυστο,
150 €. Έχει
προσφερθεί από το
υπουργείο
Εξωτερικών στην
Κριστίν Λαγκάρντ.**

**Υφασμάτινη τσάντα
της Ολυμπίας
Μπασκλαβάνη,
με σχέδια από τις
συλλογές
πρωτότυπων
κεντημάτων
του Μουσείου
Μπενάκη, 48 €.**

Από το εργαστήρι της Θεοδώρας Χωραφά (αριστερά): Πιάτο με καφέ λουλούδι, από βυζαντινό μοτίβο, 110 €, και κούπα με παράσταση χορεύτριας (Πάφος Κύπρου 13ος αι.), χειροποίητο κεραμικό αντίγραφο, 68 €.

νημα της Δέσποινας Γερουλάνου τούς ξάφνιασε ευχάριστα. Ένας μαγνητικός μαυροπίνακας σε σχήμα ταύρου, εμπνευσμένος από σχέδιο του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα, είναι από τα πιο χαρακτηριστικά κομμάτια του πωλητηρίου της Κριεζώτου. Η στήριξη ενός τόσο μεγάλου φορέα τούς είναι πολύτιμη. «Δεν μας ενδιαφέρουν οι πωλήσεις», λένε. «Φτάνει που έργα μας υπάρχουν εκεί. Για κάθε νέο δημιουργό, η αξία ενός “συμμάχου” όπως το Μουσείο Μπενάκη είναι ανυπολόγιστη...» •

info:

Κουμπάρη 1 και Βασ. Σοφίας, τηλ. 210-36.71.000, www.benaki.gr. Τα εργαστήρια θα λειτουργήσουν: 18/5, 11.00 - 20.00, 19/5, 11.00 - 15.00. Η έκθεση στην οποία τα σύγχρονα αντικείμενα «συναντώνται» με τα πρωτότυπα έργα θα διαρκέσει μέχρι τα τέλη Ιουλίου.

Εικόνα της Παναγίας Γλυκοφιλούσας.

Φιλοτεχνήθηκε από τον ζωγράφο-αγιογράφο Γιώργο Μπογδανόπουλο, σύμφωνα με τη βυζαντινή τεχνική: με αυγοτέμπερα, σε συνδυασμό με φυσικά, γαϊώδη χρώματα και σταβωμένα φύλλα χρυσού. 13.000 €